

Kela®

Iäláttuvah

Já eres torjuuh iäláttuvuážžoi

UÁNIHÁVT JÁ ČIELGÁSÁVT

Siskáldâs

Ereslágán iäláttuvah	1
Eres torjuuh iäláttuvuážžoi	10
Peerâiäláttâh	13
Uuccâm já máksim	16
Návt Kela palvâl	21

Ereslágán iäláttuvah

Taan uápistemčáállusist muštâluvoo Kela mäksim iäláttuvâin já eres iäláttuvuážžoi torjuin.

Uápistemčááalus muštâl ive 2020 tiileest. Mieli iä lah puoh detaljeh.

Maid iäláttuvâid puávtáh uázžud

Tun puávtáh uázžud iäláttuv puárisvuodâ, pargonavcâttesvuodâ teikâ pargottesvuodâ vuáduid. Pargoialáttâhlájádâsah já Kela mäksih iäláttuvâid.

Tun puávtáh uázžud puárásijialáttuv sehe pargoialáttâhhân ete aalmugialáttâhhân. Pargoialáttuv máksá pargoialáttâhlájádâs. Aalmugialáttuv máksá Kela.

Kela puárásijialáttuv aheräaji lii ihheed. Pargoialáttuv aheräaji lii kiddâ tast, ete mon ive tun lah šoddâm.

Puávtáh pääccid pargonavcâttesvuotâialáttâhân ovdil puárásijialáttuv, jis jiehe paste porgâđ tâi jotteed uápuid. Pargonavcâttesvuotâialáttuv tun puávtáh uázžud sehe pargoialáttâhhân já aalmugialáttâhhân. Pargonavcâttesvuotâialáttâh álgá táválávt eskân kuhes puoccâm maņa.

Toos lasseen láá kulmâ iäláttuv, maid Kela ij määvs. Toh láá

- uásipargottesvuotâialáttâh
- ij-tievâslâš toledum puárásijialáttâh
- pargokarrieerialáttâh.

Tun puávtáh kojjadid tain tuu jieijâd pargoialáttâhlájádâsâst.

Iäláttuv lasseen tun puávtáh uázžud Kelast

- pärnialedem
- iäláttâhuázžoo aassâmtorjuu
- iäláttuv uázžoo tipšotorjuu
- suátišiljolase já paijeelmiärâlâš suátišiljolase
- vuáđuáigápuátutorjâ.

Pargoiälättâh

Váldu-uási iäláttuvâin láá pargoiäláttuvah. Pargoiäláttâh ánsášuvvoo jieijâs pälkkipargoin.

Pargoiäláttuvâid hoittájuh pargoiäláttâhlájádâsah, moh láá maangah.

Tun já tuu pargoadeleijee lepped máksám iivij miel pargoiäláttâhmáávsuid. Tuu iäláttuv meeri meriduvvoo tađe miel, ete mon ennuv tun lah ánsášâm pargokarrieer äägist.

Priivaat irätteijee lii máksám iäláttâhmáávsuid suu valjim iäláttâhfinnodâhân. Eennâmtuáluirätteijee lii máksám iäláttâhmáávsuid suu jieijâs iäláttâhlájádâsân, Melan.

Pargoiäláttuvâin tun uážuh tiäđu

- tuu jieijâd pargoiäláttâhlájádâsâst
- läláttâhtorvokuávdáást (Eläketurvakeskus, suomâkielân)
- Viermist www.tyoelake.fi -sijdoin (suomâkielân).

Kela máksim iäláttuvah

Jis tun jieh uážu pargoiäláttuv
tâi jis tot lii ucce, te Kela máksá
tunjin **aalmugiäláttuv**.

Kela máksá meid **táhádâsiäláttuv**,
jis tuu eres iäláttuvah pääcih uáli
uccen tâi tun jieh uážu maiden
eres iäláttuv.

Aalmugiäláttâh

Tun puávtáh uázžud
aalmugiäláttuv tuše,
jis tun jieh uážu ollágin
pargoiäláttuvâid tâi jis tun uážuh
taid enâmustáá suulân 56 e/mp.
Jis tun uážuh pargoiäláttuvâid
eenâb, te aalmugiäláttâh lii ucceeb
tâi jieh uážu tom ollágin.

Aalmugiäláttuv oles meeri lii
suulân 663 e/mp.
Jis tun lah parâkoskâvuodâst,
te aalmugiäláttuv meeri lii
suulân 592 e/mp.

Uánádâs e/mp uáivild
eurod mánuppaajeest.

Aalmugiäláttâh puáhtá lede ucceeb,
jis tun lah váldám aalmugiäláttuv
toledum puárásijäláttâhân ovdil
65 ive ahe.

Aalmugiäláttâh puáhtá
lede ucceeb meid talle,
jis tun lah aassâm olgoenâmijn.
Jis tun varriih Suomâst
olgoenâmaid, puáhtá tot vaikuttid
aalmugiäláttâhân.

Kojjád olgoenâmijn aassâm
vaikuttâsâst aalmugsiäláttâhân
almugijkoskâsâš tilálâšvuodâi
palvâlemnumerist 020 634 0200.

Aalmugiäláttuv ucedeh

- pargoiäláttuv
- eres tuu uázžum iäláttuvah
já sajanmáávsuh.

Aalmugiäláttuv iä uceed

- pelikyeimi puáduh
- párnâi tipšo ääigi nurrum iäláttâh
- uápui jotteem ääigi nurrum
iäláttâh
- pargonavcâttesvuotâiäláttuv
kerdialedem.

Máávsáh viäru Kela iäláttuvâin já
pargoiäláttuvâin.

Aalmugiäláttuv puáturääjih

Tun jieh kannat uuccâđ aalmugiäláttuv, jis tuu eres iäláttâsah já sajanmáávsuh láá eenâb ko puáturääjih.

Kela ij toovâ miärádâs aalmugiäláttuvâst tâi táhádâsiäláttuvâst ovdil ko lii čielgâs, ete mon ennuv tun uážuh eres iäláttuvâid.

Tun puávtáh uážžud aalmugiäláttuv, jis tuu eres aalmugiäláttâhân vaiguttâm iäláttuvah já sajanmáávsuh láá ucebeh ko čuávuvááh puáturääjih:

- parâkoskâvuodâst ellee suulân 1 226 e/mp
- ohtuu ässee suulân 1 368 e/mp.

Puáturääjih uáivildeh bruttopuáđuid. Tain ij lah kepidum viäru.

Puáturääjih sättih leđe ucebeh, jis tun lah aassâm olgoenâmijn.

Táhádâsiäláttâh

Táhádâsiäláttuv puáhtá uážžud tuše Suomâst ässee iäláttâhlâš. Tom puáhtá uážžud, ko lii aassâm Suomâst ucemustáá 3 ive.

Táhádâsiäláttuv oles meeri lii suulân 835 e/mp. Jis tun jieh uážu maiden eres iäláttuvâid, te tun uážuh oles táhádâsiäláttuv. Táhádâsiäláttâh lii kuittâg ucceeb, jis tun lah uuccâm ovdil iäláttâhave toledum puárásijäláttuv. Talle puáhtá keevvâđ tienuuvvt, ete tun jieh uážu táhádâsiäláttuv.

Táhádâsiäláttuv kepideh meid eres iäláttuvah, meid tun uážuh. Toh kepiduvvojeh ollásávt oles táhádâsiäláttuvâst.

Táhádâsiäláttuv ij keeppid ovdâmerkkân tipšotoorjâ, aassâmtoorjâ, pargopuáđuh, omâdâh tâi pelikyeimi puáđuh. Peerâkoskâvuodah iä vaaikut táhádâsiäláttuv miärán.

Kojjâd olgoenâmijn aassâm vaikuttâsâst táhádâsiäláttâhân almugijkoskâsâš tilâlâšvuodâi palvâlemnumerist 020 634 0200.

Puárásijjaláttâh

Puárásijjaláttâh puáhtá leđe pargoialáttâh, aalmugialáttâh teikâ kuohtuuh.

Almoogialáttâhhân máksoo puárásijjaláttâh álgá 65 ive avveest.

Jis tun lah aassâm tâi porgâm olgoenâmijn, puárásijjaláttuv meeri puáhtá leđe ucceeb.

Ovdamerkkâ iäláttuvâin

Irján já Injá lává naaijâm. Suái lává kuohtuuh puárásijjaláttuvâst.

Irján uázžu pargoialáttuv 1 300 e/mp.
Sun ij uázžu aalmugialáttuv ijge táhádâsiäláttuv.

Injá lii tipšom kuhháa párnáid pääihist.
Sun uázžu pargoialáttuv 500 e/mp já aalmugialáttuv suulân 370 e/mp.
Te Injá uázžu iäláttuv ohtsis suulân 870 e/mp.
Sunjin ij kuulâ táhádâsiäláttâh.

läláttuv toledem

Jis tust lii vuoigâdvuotâ aalmugiäláttâhân, te tun puávtáh meridiđ, ete váaldáh-uv toledum puárásijiäláttâhhân ovdil ko tun tiävdáh 65 ihheed. Toledum puárásijiäláttuv uázžu, jis lii tiävdám 63 ihheed.

Toledum iäláttâh lii pisovávt ucceeb ko aalmugiäláttâh, mii álgá 65-ihásâžžân. Iäláttâh kiäppán 0,4 % jyehi mánuppaajeest, moin tun toledah tom. Kannat väldiđ muuneeld čielgâsin, ete mon stuárusâš toledum puárásijiäláttâh ličij.

läláttuv mañedem

Tun jieh taarbâš uuccâđ iäláttuv vala 65-ihásâžžân. Te tun puávtáh mañediđ iäláttuv älgim. Tot aaleed iäláttuv.

Iäláttâh stuáru 0,6 % jyehi mánuppaajeest, moin tun mañedeh tom.

Pargottesvuotâ já iäláttâh

Jis tun lah kuhháá pargottem já šoddâm ovdil ive 1958, te tust puáhtá leđe vuoigâdvuotâ uuccâđ 62-ihásâžžân puárásijiäláttuv. Taan tábáhtusâst iäláttâh ij kiäppán. Mudoi tun uázuh pargottespeiviruudâ 65-ihásâžžân räi.

Ovdamerkkâ toledum puárásijiäláttuvâst

Piäkká páácá pargoialáttâhân 63 ive já 9 mánuppaje avveest.

Sun uázžu pargoialáttuv 700 e/mp.

Sun ocá toos lasseen aalmugiäláttuv toledum 1 ivvijñ já 3 mánuppoojijn.

Aalmugiäláttâh lii 6 % (suulân 20 e/mp) ucceeb ko tot ličij 65-ihásâžžân.

Piäkká áásá ohtuu.

Sun uázžu pargoialáttuv lasseen aalmugiäláttuv suulân 320 e/mp.

Pargonavcâttesvuotâiälättâh

Jis tun lah kuhes ääigi pyeccen,
te tun uážuh táválávt vistig
puácuvuotâpeiviruudâ.

Ko tun lah uážžum
puácuvuotâpeiviruudâ 150
argâpeivid, te Kela vuolgât tunjin
reeivâ, mast muštâleh vajoiditmist
já iälättuvâst.
Tun puávtáh uážžud povdiittâs
Kelan ráđádállâđ tuu pargonaavcâ
pyreedmist.

Pargonavcâttesvuotâiälättuv
tun uážuh táválávt eskân talle,
ko lah uážžum
puácuvuotâpeiviruuda suulân ive.

Pargonavcâttesvuotâiälättâh
puáhtá leđe sehe pargoialättâh já
aalmugiälättâh.
Tun puávtáh uuccâđ taid siämmáin
ucâmuššáin já tuáhtártuodâštussáin.

Kii uážžu Kelast pargonavcâttesvuotâiälättuv?

Tun puávtáh uážžud
pargonavcâttesvuotâiälättuv,
jis tun lah 16–64-ihásâš já
tust lii puácuvuotâ tâi váddu,
mii iästá tuu porgâmist.

Kuhes pargokarrieer porgâm
já 60 ihheed tiävdám olmooš
puáhtá uážžud iälättuv älkkeb
ko nuorab olmooš.

Čalmettem tâi pisovávt
lihâdemnavcâtem finnee ain
pargonavcâttesvuotâiälättuv,
veikâ sun porgâččij.
lähtun lii, ete aalmugiälättâhân
vaikuttâm eres iälättuvah iä moonâ
paijeel aalmugiälättuv puáturääji.

Ko tun tiävdáh 65 ihheed,
te Kela muttá tuu
pargonavcâttesvuotâiälättuv
puárásijälättâhân.

Pargonavcâttesvuotâiälättuv
meeri lii siämmáš
ko eres-uv aalmugiälättuv.

Nuorâ uázžu vajoiditemruudâ

Jis tun lah šoddâm
pargonavcâtteemmin
ovdil ko lah tiävdám 15 ihheed,
te tun puávtáh uázžuđ
pargonavcâttesvuotâiäláttuv tállán,
ko tun tiävdáh 16 ihheed.

Táválávt

pargonavcâttesvuotâiäláttuv
ij kuittâg uázžu ovdil 20 ive ave.
Nuorah pyehtih uázžuđ áámmátlii
vajoiditem já vajoiditemruudâ.

Áámmátlii vajoiditem ulmen lii
išediđ tuu peessâđ pargoelimân.
Tunjín ráhtoo persovnlâš oppâm-
já vajoiditemvuávám.
Tot ráhtoo oovtâst huolâtteijein
já äššitobdeiguin.

läláttuv saajeest tun uázuh
talle nuorâ vajoiditemruudâ.
Tot lii ucemustáá
33,39 eurod peeivist.
Ton lasseen puávtáh
uázžuđ vádulijtorjuu.

Vajoiditemtoorjâ

Pargonavcâttesvuotâiäláttuv
puáhtá uázžuđ meriáigásâžžân.
Talle ton nommâ lii
vajoiditemtoorjâ.
Tot máksoo tipšo tâi
vajoiditem ääigi.

lähtun lii, ete tunjin lii rahtum
vajoiditem- já tipšovuávám.

Vajoiditemtoorjâ lii
siämmáá styeres ko
pargonavcâttesvuotâiäláttâh.
Tot máksoo siämmái
vuáđustâsâiguin.

Porgâm pargonavcâttesuotâ- iäláttuv ääigi

Veikâ tun liččih
pargonavcâttesuotâiäláttuvâst,
tun puávtáh porgâđ mottoom verd.
Jis tun poorgah, te almoot tast Kelan
já tuu pargoiäláttâhlájádâsân.

Kela juátká iäláttuv máksim,
jis tuu tiänás lii enâmustáá
suulân 835 e/mp.

Jis tun poorgah ohtânmaanoost
já tiänás lii paijeel 835 e/mp,
te tun puávtáh kyeđđid iäláttuv
puudân enâmustáá 2 ive äigin.
Taat uáivild tom, ete tunjin ij
maksuu iäláttâh, mutâ tun jieh
taarbâš uuccâđ tom uđđâsist,
jis pargoh noheh 2 ive siste.

Jis tun kuáđáh iäláttuv puudân
já tun lah ovdil uázžum iäláttuv
uázžoo tipšotorjuu, te tun uážuh
päälhi lasseen Kelast alemuu
vádulijtorjuu suulân 421 e/mp.
Tast iä moonâ viäruh.

Jis jooskah porgâmist,
te almoot tast tállán Kelan.
Kela älgá oppeet mäksid iäláttuv.

Eres torjuuh iäláttuvuážžoi

Kela máksá iäláttuvuážžoi
čuávuváid torjuuid:

- pärnialedem
- iäláttáhuážžoo aassâmtorjuu
- iäláttuv uázžum tipšotorjuu
- suátišiljolase já paijeelmiärálâš suátišiljolase
- vuáđuáigápuátutoorjâ.

Täin torjuin iä peerâ viäru.

Pärnialedem

Jis tun lah iäláttuvâst já tuu päihist áásá vuálá 16-ihásâš pärni, te tun puávtáh uuccâđ Kelast pärnialedem.

Tom uázžu jieijâš já pelikyeimi paarnijn.

Pärnialedem lii suulân 22 e/mp päärni kuáttá.

Tun uázuh pärnialedem meid talle, jis tuu páárnâš áásá eres saajeest, mut tun huolâttah suu áigápuáđust ucemustáá elettemtorjuu mere (167 e/mp).

Tun puávtáh uázžud pärnialedem, veikâ jieh finniiččii aalmugiäláttuv. Meid eres iäláttuvah pyehtih adelid vuoigâdvuodâ pärniaaleedmân.

Iäláttáhuážžoo aassâmtorjuu

Tun puávtáh uázžud Kelast iäláttáhuážžoo aassâmtorjuu, jis jieh pyevti uázžud almoos aassâmtorjuu.

lähtun lii, ete tuu puáduh láá uceh já tun uázuh iäláttuv, mii addel vuoigâdvuodâ iäláttáhuážžoo aassâmtorjuu. Kela puáhtá máksid torjuu meid láiguadeleijej.

Tust ij kuittâggin lah vuoigâdvuotâ iäláttáhuážžoo aassâmtorjuu, jis tun ovdâmerkkân uázuh peri maidnii čuávuváin:

- uásipargonavcâttesvuotâiäláttâh
- uásiäigi-iäláttâh
- ij-tievâslâš toledum puárásijiäláttâh.

Tun puávtáh uuccâđ iäláttâhuázžo
aassâmtorjuu

- jis tun aasah ohtuu
- jis tun aasah pelikuoimijn
- jis iäráseh-uv viste ässeeh
finnejeh iäláttuv, mii addel
vuoigâdвуодâ iäláttâhuázžo
aassâmtorjui.

Jis kuohtuuh pelikyeimih
uázžuuv iäláttuv, suoi uuccâv
ohtâsâš aassâmtorjuu.
Toorjâ máksoo sunnui peellin.

Eres tábáhtusâin seelvât tuu
vuoigâdвуодâ almos aassâmtorjui.

Iäláttuv uázžum tipšotorjuu

Jis tuu toimânahcâ lii hiäjusmâm
puácuvuodâ tâi váádu tiet,
te tun puávtáh uázžuđ Kelast
tipšotorjuu.

Toin sajanmáksojeh meid
puácuvuodâst tâi váádust
šoddâm koloh.

lähtun tipšotorjuu uázžumân lii,
ete tuu nahcâ huolâttid alnestâd lii
hiäjusmâm ive pištee ääigi.
Tot uáivild, ete tun tarbâšah iše
tâi tipšo tuu piäiválijn tooimâin
tâi tuu puácuvuodâst šaddeh
eromâš koloh.

Tun jieh pyevti uázžuđ iäláttuv
uázžum tipšotorjuu, jis tun uázuh

- uásipargonavcâttesvuotâiäláttuv
- uásiäigi-iäláttuv
- ij-tievâslíi toledum
puárásijíäláttuv.

Jis tun uázuh taid, te tun puávtáh
uuccâđ Kelast vâdulijtorjuu.

Tipšotoorjâ máksoo sierâ meeri
išetáárbu já koloi mielđ:

- Vuáđutipšotoorjâ lii
suulân 71 e/mp.
- Aledum tipšotoorjâ
suulân 155 e/mp.
- Alemus tipšotoorjâ lii
suulân 328 e/mp.

Kela máksá tipšotoorjân
veteraanlase suulân 107 e/mp
toid veteraanáid, kiäh uážžuh
paijeelmiäräláš suátišiljolase
já iäláttuv uážžoo aledum
tâi alemus tipšotorjuu.

Puáđuh tâi omâdâh iä vaaikut
tipšotorjuu uážžumân.

Tipšotoorjâ miedettuvvoo
jo-uv tuáistáázân tâi meriáaigán.

Suátišiljolase já paijeelmiäräláš suátišiljolase

Kela máksá suátišiljolase
almai tâi nisonân, kiäst lii
miinii čuávuváin tubdâlduvâin:

- suátišiljosuáldáttubdâldâh
- suátišiljopalvâlemtubdâldâh
- suátišiljotubdâldâh.

Tubdâlduvâid ij pyevti innig uuccâđ.

Suátišiljolase uážžuh meid
ulmuuh, kiäin lii tuođâštus
uásálistmist mijneraaijâmpargoid
iivij 1945–1952.

Suátišiljolase lii suulân 51 e/mp.
Puáđuh tâi omâdâh iä vaaikut
suátišiljolasan.

Kela máksá meid paijeelmiärálii
suátišiljolase toid, kiäh uážžuh
suátišiljolase já aalmugiäláttuv.
Stuárráamus paijeelmiäräláš
suátišiljolase lii suulân 257 e/mp.

Peerâiäláttâh

Aldaomâháá jáámmim muttá perruu áigápuáđu.
Peerâiäláttâh tuurvâst leeskâ já pärni áigápuáđu, ko pelikyeyimi tâi pärni vanhim jáámá.

Peerâiäláttuvah láá leeskâiäláttâh já pärni-iäláttâh.

Kelast peerâiäláttuv uázžu

- vuálá 65-ihásâš leeskâ
- vuálá 18-ihásâš pärni, kiän vanhim tâi huolâtteijee lii jáámmám.

Jis pärni álgá jotteed uápuid, te sun puáhtá uázžuđ peerâiäláttuv 21-ihásâžžân räi.

Kela mäksim peerâiäláttuv lasseen tun puávtáh uázžuđ peerâiäláttuv jáámmám omâháá pargoäláttâhlájádâsâst. Tiäđuid tun uážuh pargoäláttâhlájádâsâst tâi läláttâhtorvokuávdáást. Eennâmtuállein já irätteijein láá jieijâs iäláttâhtáhádâsah.

Jis omâhâš lii aassâm tâi porgâm olgoenâmijn, peerâ puáhtá uázžuđ iäláttuv meid olgoenâmijn.

Jis omâhâš lii lamaš pargoelimist, te leeskâ já pärni pyehtiv uázžuđ meid kerdisajanmáávsu juávkkuijeggâtáhádâsâst. Lasetiäđuid uážuh tuu omâháá pargosaajeest.

Jis omâhâš lii jáámmám jotolâhpäärtist tâi täpitormeest, leeskâ já pärni pyehtiv uázžuđ peerâiäláttuv meid täpitormetáhádâsâst. Lasetiäđuid tun uážuh táhádâsfinnoduvâst.

Eres peerâiäláttuvah já sajanmáávsuh pyehtih vaikuttid Kela mäksim iäláttuvváid já aassâmtorjui.

Máávsáh viäru peerâiäláttuvâin.

Leeskâiäláttâh

Kela máksá leeskâiäláttuv tuše vuálá 65-ihásii leeskân.

Leeskâiäláttâhân kulá algâiäláttâh já máhđuláš jotkâiäláttâh. Jis tuu puáđuh láá uceh, te tun puávtáh uuccâđ meid aassâmtorjuu.

Tun puávtáh uázžud leeskâiäláttuv, jis tun lah lámáš naaijâm tuu pelikuoimijn.

Ávuspelikyeimi ij pyevti uázžud leeskâiäláttuv, mutâ ohtsiih päärnih pyehtih uázžud päärni-iäláttuv.

Jis tunnust iä lamaš ohtsiih pärnááh, te tun puávtáh uázžud leeskâiäláttuv tuše, jis

- Tun lah naaijâm tuu pelikuoimijn vuálá 50-ihásâžžân, já tuu pelikyeimi lii lamaš vuálá 65-ihásâš.
- Tuoi lepee näimilittoost ucemustáá 5 ive.

Pelikyeimi jäämmim maņa Kela máksá algâiäláttuv suulân 328 e/mp.

Algâiäláttâh máksoo 6 mánuppaje.

Algâiäláttuv maņa tun puávtáh uázžud jotkâiäláttuv.

Tot šadda vuádumeereest já tievâsmitemmeereest.

Vuádumeeri lii suulân 103 e/mp.

Tun uázuh tom tuše, jis tust lii huolâtemnáál tuu teikâ tuu pelikyeimi vuálá 18-ihásâš pärni.

Tievâsmitemmere uázžumân vaikutteh masa puoh tuu puáđuh. Oles tievâsmitemmeeri lii suulân 532 e/mp.

läláttuv meeri puáhtá lede ucceeb, jis tuu pelikyeimi lii aassâm olgoenâimijn.

Jis tun naajah uđđâsist

Jis tun naajah uđđâsist ovdil ko tiävdáh 50 ihheed, te Kela jaska leeskâiäláttuv máksim. Talle tun uázuh kuittâg ohtân mere, mii västid 3 ive iäláttuv. lähtun lii, ete tun lah uázžum leeskâiäláttuv ucemustáá 1 ive ääigi.

Pääрни-ialáttâh

Jis pääрни vanhím jáámá, te Kela máksá páárnán pääрни-ialáttuv. Vanhím lii tot olmooš, kii lii aassâm parnijñ já huoláttâm sust. Vanhím puáhtá lede enni, eeči tâi eres olmooš.

Kela máksá páárnán pääрни-ialáttuv, tassaaš ko pärni tiävdá 18 ihheed. Jis pärni jotá uápuid váldutoimálvát, te ialáttâh juátkoo 21-ihásâžžân räi.

Meid jáámmám vaanhím pargoialáttâhlájádâs máksá pääрни-ialáttuv.

Kela máksím pääрни-ialáttuv vuáđumeeri lii suulân 60 e/mb. Jis kuohtuuh vaanhimeh lává jáámmám, te pärni uázžu suulân 120 e/mp.

Vuálá 18-ihásâš pärni puáhtá toos laasseen uázžud tievâsmittemmere, moos vaikutteh suu finnim eres peerâialáttuvah. Tievâsmittemmeeri lii enâmustáá suulân 91 e/mp.

Uuccâm já máksim

Uusâ puárásij- já táhádâsiäláttuv sehe iäláttâhuázžo aassâmtojju viermist:

www.kela.fi/asiointi

Täärhist ucâmušâst, ete moh lahtoseh tast kalgeh leđe. Lahtosijd puáhtá toimâttid viermist.

Tun puávtáh uuccâđ iäláttuv tâi torjuid meid luámáttuvâiguin, maid uázžu Kela viermisiiđoin:

www.kela.fi/luamattuvah

Jis tun uusah torjuu luámáttuvvâin, te vuolgât tom poostâ peht Kelan.

Kela postâčujottâs lii

Kela
PL 10
00056 KELA

iäláttâhucâmuš puáhtá toimâttid maid mon peri iäláttâhlájádâsân.

Pargonavcâttesvuotâiäláttuv, vajoidittemtojju, pärnialedem, leeskâiäláttuv já päärni-iäláttuv tun puávtáh uuccâđ Kelast tuše pääppárluámáttuvvâin.

Kela puárásijäláttuv já táhádâsiäláttuv puávtáh uuccâđ meid njálmálávt puhelimist tâi Kela toimáttuvâst.

Uusâ puárásijäláttuv muádi mánuppaje ovdil, ko lah päcimin iäláttâhân.

Kela iäláttuvvâid puáhtá máksid maajeeldkietân tuše 6 mánuppaje.

Ko Kela lii kiedâvuššâm tuu ucâmuš, te tun uázuh pááikán miärádâs. Miärádâsâst muštâluvvojuh eläkkeen tai torjuu meerí, vuáđustâsah já máksupeivi. Tun uázuh miärádâs meid talle, jis tunjin ij lah miedettum toorjâ.

Olgoenâmiijn aassâm já porgâm
pyehtih vaikuttid aalmugiälättâhân
já peerâiälättâhân.

Jis tun lah aassâm tâi porgâm
olgoenâmiijn, te tun puávtáh uázžud
iäláttuv porgâmenâmist.
Leskâ puáhtá uázžud peerâiäláttuv
enâmist, kost jáámmám pelikyeimi
lii porgâm.

Tiätu olgoeennâm iäláttuvâid
puáhtá uuccâđ siämmáin
luámáttuvvâin ko Suomâ
iäláttuvâid.
Mušte tevdid meid U-lahtos.

Tun puávtáh pivdeđ árvuštállâm iäláttuvâst

Jis tun halijdah selvâttid
muuneeld tuu vuoigâdvuodâ
aalmugiälättâhân, te tun puávtáh
pivdeđ árvuštállâm tuu
pargoiäláttuvâst tuu jieijâd
iäláttâhlájádâsâst

Tun puávtáh meid uuccâđ tom
viermiášástállâmpalvâlusâst

www.tyoelake.fi

Palvâlus stivree tuu jieijâd
pargoiäláttâhlájádâs palvâlusân.

Pivde ton maņa Kelast árvuštállâm
aalmugiäláttuvâst já tast, ete
puávtáh-uv uázžud táhádâsiäláttuv.

Almoot, jis tuu tiileest tábáhtuveh nubástusah

Jis tuu tiileest tábáhtuveh nubástusah, tot puáhtá vaikuttid Kela torjuid.

Tagareh nubástusah pyehtih lede ovdâmerkkân asâmist, peerâtiileest tâi puáđuin tábáhtuvvee nubástusah.

Mušte almottiđ nubástusâin Kelan. Puávtáh almottiđ nubástusâin viermist, puhelimist tâi toimâttuvâst.

Jis Kela máksá torjuu liijkás ennuv puástutiäđui tiet, te tom kalga peerrâđ tust maasâđ.

www.kela.fi/takaisinperinta

Uusâ nubástus Kela miärádâsân

Uusâ nubástus Kela miärádâsân Tun puávtáh uuccâđ nubástus Kela adelem miärádâsân.

Tun uážuh miärádâsreeivâ miel ravvuid tast, ete maht nubástus occoo.

Jis tust láá koččâmušah, te väälđi ohtâvuodâ vistig Kelan.

Máksupeevih

Kela máksá puárásijiäláttuv, pargonavcâttesvuotâiäláttuv, iäláttuv uážžoo tipšotorjuu já suátišiljoloosijd jyehi mánuppaje 7. peeivi.

Táhádâsiäláttâh máksoo mánuppaje 22. peeivi.

Iäláttuvuážžoo aassâmtoorjâ máksoo mánuppaje 4. peeivi.

Pärnialedem já peerâiäláttuvah máksojeh tuu suhânoomâ algâpuustav mielđ:

- A–K mánuppaje 4. peeivi
- L–R mánuppaje 14. peeivi
- S–Ö mánuppaje 22. peeivi.

Jis paŋkki lii kiddâ iäláttuv tâi torjuu máksupeeivi, te tun uážuh ruudâid tuu tilin tolebáá.

Ovdâmeerhah iälättâhlii puáđuin 2020

Ovdâmeerhah uáivikaavpugkuávlust ohtuu ässee iälättâhlii puáđuin já viäruin.

Puoh ovdâmeerhâin viste láigu lii 680 e/mp.

iälättâhliist iä lah eres puáđuh ko iäláttuvah.

Ruttâmeerijd láá jurbim.

Pargo-iäláttâh e/mp	Aalmug-iäláttâh e/mp	Táhádâs-iäláttâh e/mp	Viäru e/mp	Aassâm-toorjâ e/mp	Nettopuáđuh e/mp*
0	0	835	0	513	1 348
0	663	172	0	513	1 348
100	641	94	0	513	1 348
200	591	44	0	513	1 348
400	491	0	0	494	1 385
600	391	0	-10	459	1 440
800	291	0	-49	423	1 465
1 368	7	0	-163	324	1 536

*Nettopuáđuiguin uáivilduvvojeh iäláttâhlii kevttimnáál orroo puáđuh, ko viäruh láá kepidum. Tai puáđuiguin kalga mäksid lááigu já eres eellim koloid.

Návt Kela palvâl

Viermist

Kela viermisijđoin tun uážuh tiäđu já puávtáh hoittáđ tuu aašijđ:

www.kela.fi/anaraskielan

Viermist tun puávtáh rekinistid torju euomeerijđ:

www.kela.fi/laskurit (suomâ- já ruotâkielân)

Viermiášástállâmpalvâlusâst tun puávtáh tipšod ienááš Kela-aašijđ:

www.kela.fi/viermist

Čáládât ášástállâmpalvâlusân jieijád viermipanjkitubdâlduvâiguin tâi tuu puhelin moobiilvisâsmitmâin. Viermiášástállâmpalvâlusâst tun puávtáh uuccâđ torjuid, vuolgâttid lahtosijđ, tärhistid tuu ucâmuš tile, vuolgâttid saavâid, almottid nubâstusâin já lopâttid torjuu.

Tarbâšah-uv tuulhâ?

Jis tun tarbâšah tulkkum, te väaldi ohtâvuodâ Kelan. Kaavnah lasetiäđu tulkkuumist Kela sijđoin.

www.kela.fi/tarbasah-uv-tuulha

Puhelimist

Suomâkielâlâš palvâlus vu-vá 9–16.

Aassâm.....	020 692 210
Almugijkoskâsâš	
ääših.....	020 634 0200
Áigápuátutoorjâ.....	020 692 207
Iälâttuvah.....	020 692 202
Maassâdpeerrâm.....	020 634 4940
Oppâm.....	020 692 209
Pargottesvuotâ.....	020 692 210
Puáccám	
já koortah.....	020 692 204
Vaanhimvuotâ.....	020 692 206
Vajoidittem já	
vádulâštorjuuh.....	020 692 205

Toimâttuvast

Täärhist palvâlemsoojij ohtâvuotâtiäđuid já ávusorroomaagijđ viermist:

www.kela.fi/toimattuvast

Puávtáh värivid ääigi

Tun puávtáh värivid ääigi puhelinpalvâlusân tâi toimâttâhân.

www.kela.fi/ajanvaraus (suomâ- já ruotâkielân)

Kela anarâškielân

Anarâškielâlijd viermisiiđoh:

www.kela.fi/anaraskielan

Anarâškielâlijd tiedettemčáálluseh:

Almos aassâmtoorjâ

Áigápuátutoorjâ

■ Iäláttuvah já eres torjuuh iäláttuvuážžoi

Oppâm já viärjukenigâsvuotâ

Pargottesvuotâ

Puoccâm já vajoiditem

Pärniperruuh

Varrim Suomân tâi Suomâst olgoenâmáid

Anarâškielâlijd tiedettemčáállusijd puáhtá printtid
Kela viermisiiđoin